

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผล
การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

Academic Leadership of School Administrators Affecting the
Effectiveness of Instructional Management of Teachers under
Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 2

วัชรกร วงษ์สวัสดิ์¹, เกษณก วรณวัลย์², เพียงแข ภูผายาง³

Watcharakorn Wongsawat¹, Ketkanok Wannawan², Piangkae Poophayang³

¹⁻³ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ประเทศไทย

¹⁻³ Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand.

Email: watcharakorn.wongsawat.m@gmail.com

Received : January 30, 2025;

Revised : April 18, 2025;

Accepted : September 25, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียน และ 3) ศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 และสร้างสมการพยากรณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ผู้บริหาร และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 324 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan แล้วทำการสุ่มหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถามลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับในส่วนของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเท่ากับ 0.980 และประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเท่ากับ 0.962 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) สมการพยากรณ์ระหว่างปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณ เท่ากับ .932 และร่วมกันพยากรณ์ได้ ร้อยละ 86.90

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ; ผู้บริหารสถานศึกษา; ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้; ครูผู้สอน

Abstract

This research purposed 1) to study the level of academic leadership of school administrators, 2) to study the level of the effectiveness of instructional management of teachers, 3) to study the academic leadership factors of school administrators, which were good predictors of the effectiveness of instructional management of teachers, and to create predictive equations. The sample consisted of 324 school administrators and teachers in the 2024 academic year in the CPM PESAO 2. The data collection tools was a 5-rating scale questionnaire toward the academic leadership of school administrators, with a reliability of 0.980, and toward the instructional management of teachers, with a reliability of 0.962. The statistics used in the data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, one-way variance and stepwise multiple regression analysis.

The results showed that:

1) The level of opinions on the academic leadership of school administrators as a whole and in each aspect at a high level. 2) The level of opinions on the effectiveness of teachers' learning management overall and in each aspect at a high level. 3) The prediction equation between academic leadership factors of school administrators and the effectiveness of teachers' learning management can predict the effectiveness of teachers' learning management statistically significant at the .01 level. The multiple regression correlation coefficient was at.869 and could be predicted at 86.90 percent.

Keywords: Academic leadership; School administrators; Effectiveness of instructional management; Teacher

บทนำ

ในปัจจุบันสังคมไทยก้าวเข้าสู่โลกยุคดิจิทัลอย่างเต็มตัว การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ในประเทศ เพื่อเตรียมกำลังคนให้พร้อมในการเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยสู่เวทีเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ การปฏิรูปการศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งให้เกิดคุณภาพทั้งในด้านผลผลิต กระบวนการจัดการและปัจจัยต่างๆ โดยมุ่งหวังให้การจัดการศึกษาพัฒนาทั้งระบบ บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะต้องเป็นผู้นำและผู้ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีความสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเรียนการสอนและการเรียนรู้ รวมทั้งประสานสัมพันธ์ ระดม และจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อารีรัตน์ อินราย, 2560) ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้มีส่วนรับผิดชอบมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาโดยตรงทุกระดับ การที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ได้ดี มีประสิทธิภาพผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับขอบข่าย และภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีบทบาทสำคัญในฐานะ

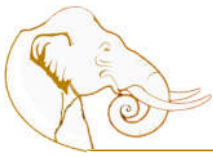

หัวหน้าหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับ ครู และนักเรียนมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษานอกจากจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ คุณธรรม จริยธรรม มีทักษะในการบริหารแล้วจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2553) ภาวะผู้นำทางวิชาการมีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครู และมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในสถานศึกษา กล่าวคือ สถานศึกษาที่มีคุณภาพนั้นผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพการสอนของครูผลสัมฤทธิ์ของการเรียนของนักเรียนและระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา (Perkey and Smith, 1983) สอดคล้องกับ Chell (2001) กล่าวถึงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ทำหน้าที่บริหารงานภายในสถานศึกษาและเป็นผู้ซึ่งมีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครูตลอดจนมีอิทธิพลต่อความมีประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาการศึกษาถึงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นหนทางอันนำไปสู่การสร้างควมมีประสิทธิภาพและเป็นเลิศในสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 รับผิดชอบการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานครอบคลุม 5 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอแก้งคร้อ อำเภอคอนสาร อำเภอบ้านแท่น และอำเภอภูเขียว ในปีการศึกษา 2567 มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 261 โรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 2,063 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 235 คน และครู 1,828 คน จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562-2564 พบว่า 4 กลุ่มสาระ มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ในปีการศึกษา 2563 และลดลงในปีการศึกษา 2564 ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านออกของผู้เรียน (RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2563 กับปีการศึกษา 2564 พบว่า สมรรถนะอ่านออกเสียงและอ่านรู้เรื่อง ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับจังหวัด ระดับสพฐ. และระดับประเทศ มีค่าเฉลี่ยลดลง พบว่าค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 และต่ำกว่าระดับประเทศ

จากข้อมูลข้างต้น พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ยังคงไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากวิชาหลักมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ และต่ำกว่าระดับประเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2564) อาจเกิดจากปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาการจัดการเรียนการสอนของครู หรือตัวผู้เรียนและครอบครัวเอง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะเป็นผู้นำในสถานศึกษาต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้นำในการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะภาวะผู้นำทางวิชาการต้องให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมวิชาการสร้างพลังความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา ส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

จากสภาพปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ในยุคปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ และครูต้องจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิผลและคุณภาพของการศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประสิทธิภาพการสอนของครู และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการสอนของครู

เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานวิชาการควบคู่ไปกับการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
3. เพื่อศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 และสร้างสมการพยากรณ์

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ความสามารถในการใช้กระบวนการของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงให้เห็นในการบริหารจัดการศึกษา ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานวิชาการ สามารถใช้กลยุทธ์ทั้งการเป็นผู้นำการบริหารและนำกลุ่มให้กระทำกิจกรรมทางด้านวิชาการให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

จิตติณัฐ ประชัยภูมิ (2561) ได้สังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้จำนวน 5 องค์ประกอบ คือ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา 2) การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) การนิเทศและประเมินผลการศึกษา 4) การพัฒนาวิชาชีพครู และ 5) การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

ไชยา ภาวะบุตร (2555) กล่าวว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามี 6 องค์ประกอบหลัก คือ 1) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 2) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมวิชาการ 4) การพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการ 5) การเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ และ 6) การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

จริยาภรณ์ พรหมมี (2559) นำเสนอว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อพัฒนางานการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน 3 องค์ประกอบ คือ 1) การกำหนดภารกิจของโรงเรียน ได้แก่ ด้านการกำหนดเป้าหมาย และด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน 2) การจัดการด้านการเรียนการสอน ได้แก่ ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน ด้านการประสานงานการใช้หลักสูตร และด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน และ 3) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ ด้านการควบคุม ที่ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการดูแลเอาใจใส่ครู และนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครูด้าน

การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐาน ด้านวิชาการ และด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้

สรุปได้ว่า องค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำทางวิชาการ พบว่า จากการสังเคราะห์ได้องค์ประกอบจำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน และ 4) การพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร

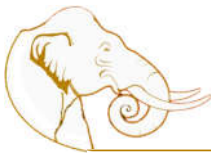
องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้

หน่วยงาน และนักวิชาการได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ไว้อย่างหลากหลายซึ่งได้มีผู้ให้ทัศนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กำหนดหลักการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกำหนดบทบาทของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรทั้งผู้สอน และผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้ 1) ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน 2) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้านความรู้ และทักษะกระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้ง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3) ออกแบบการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย 4) จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ 5) จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน 6) ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน และ 7) วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

เอกรินทร์ สีมหาศาล (2552) ได้สรุปหน้าที่ครูในการพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ไว้ ดังนี้ 1) ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ 2) ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกฝังใจและเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ 3) ครูเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง 4) ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์ 5) ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง 6) ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มพร้อมสังเกตส่วนดีและปรับปรุงส่วนด้อยของผู้เรียน 7) ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้ของผู้เรียน 8) ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้กับชีวิตจริงของผู้เรียน 9) ครูฝึกฝนปฏิกิริยาทางกาย และวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย และ 10) ครูสังเกต และประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

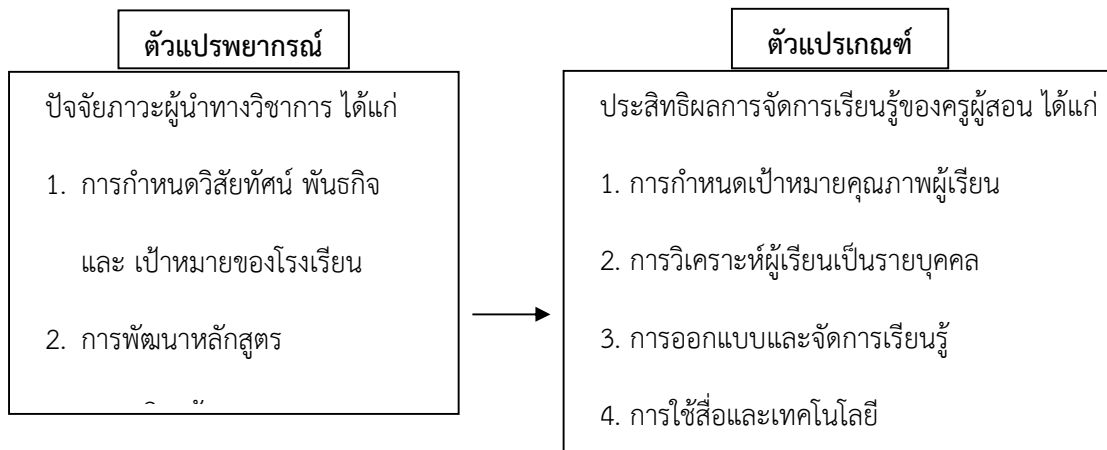
สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน พบว่า จากการสังเคราะห์ได้องค์ประกอบ จำนวน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน 2) การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล 3) การออกแบบและจัดการเรียนรู้ 4) การใช้สื่อและเทคโนโลยี 5) การวัดและ

ประเมินผล 6) การให้คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียน และ 7) การศึกษาวิจัย และพัฒนาการจัดการเรียนรู้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 261 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 2,063 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 235 คน และครู 1,828 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ปีการศึกษา 2567 รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 324 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan แล้วทำการสุ่มหลายขั้นตอน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ครั้งนี้มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับเพื่อวัดตัวแปรที่ศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ได้แก่ สถานภาพการดำรงตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน มีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.361 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.980

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.361 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.962

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ถึงผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 และผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 และกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

2. ผู้วิจัยขออนุญาตขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เพื่อขอความร่วมมือใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียน และกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูล

3. นำส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปให้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ทางไปรษณีย์ โดยให้กลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามกลับคืนทางไปรษณีย์ตามที่อยู่ที่ได้จำหน้าซองถึงผู้วิจัยตามที่ได้ติดแสตมป์ และจำหน่ายซองไว้เรียบร้อยแล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้หากผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้ว จำนวน 324 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ โดยคัดเลือกเฉพาะฉบับที่มีความสมบูรณ์ และจะนำมาจัดระเบียบข้อมูลเพื่อลงรหัสในแบบสอบถาม แล้วจะนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยจะใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของบุคลากรในโรงเรียนโดยใช้ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยตรวจให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อ และมีเกณฑ์การให้คะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) ดังนี้

5 หมายถึง มีภาวะผู้นำ/ประสิทธิภาพ อยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีภาวะผู้นำ/ประสิทธิภาพ อยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีภาวะผู้นำ/ประสิทธิภาพ อยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีภาวะผู้นำ/ประสิทธิภาพ อยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีภาวะผู้นำ/ประสิทธิผล อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยการหาเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผลตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 102-103) ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำ/ประสิทธิผล อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำ/ประสิทธิผล อยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำ/ประสิทธิผล อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำ/ประสิทธิผล อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำ/ประสิทธิผล อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์โดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) แบบขั้นตอน (Stepwise) ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2561)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลผลตามเกณฑ์ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวม

ด้านที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		การแปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน (x_1)	4.27	0.52	มาก
2	การพัฒนาหลักสูตร (x_2)	4.18	0.53	มาก
3	การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของ โรงเรียน (x_3)	4.29	0.48	มาก
4	การพัฒนาวิชาชีพครู และบุคลากร (x_4)	4.41	0.53	มาก
รวม		4.22	0.52	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู และบุคลากร ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.53) รองลงมา คือ ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.48) และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.52) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.53)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลผลตามเกณฑ์ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวม

ด้านที่	ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอน	ระดับความคิดเห็น		การแปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน	4.45	0.62	มาก
2	การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.31	0.56	มาก
3	การออกแบบและจัดการเรียนรู้	4.30	0.51	มาก
4	การใช้สื่อและเทคโนโลยี	4.18	0.61	มาก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวม (ต่อ)

ด้านที่	ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอน	ระดับความคิดเห็น		การแปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
5	การวัดและประเมินผล	4.25	0.49	มาก
6	การให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียน	4.27	0.50	มาก
7	การศึกษาวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้	4.21	0.48	มาก
รวม		4.28	0.54	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.62) รองลงมา คือ ด้านการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.56) และ ด้านการออกแบบและจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.51) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการการใช้สื่อและเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.18$ S.D. = 0.61)

3. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ตัวแปรพยากรณ์	คะแนนดิบ		คะแนนมาตรฐาน	t	p
	b	S.E.b	β		
ค่าคงที่ (Constant)	.491	.085		5.798	.000**
ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน	.090	.034	.107	2.681	.008**
ด้านการพัฒนาหลักสูตร	.262	.032	.315	8.080	.000**
ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน	.393	.040	.428	9.715	.000**
ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู และบุคลากร	.138	.024	.167	5.776	.000**
ค่าคงที่ (a) = .491					
R = .932, R ² = .869 Adjusted R ² = .867 S.E. _{est} = .16116 F = 528.169 p-Value = .000					

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู และบุคลากร และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรทั้ง 4 องค์ประกอบ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณ (R) เท่ากับ

.932 มีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .869 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ($S.E._{est}$) ± 0.16116

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบปัจจัยการบริหารทั้ง 4 องค์ประกอบ สามารถพยากรณ์ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ได้ ร้อยละ 86.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y' = 0.491 + 0.393x_3^* + 0.262x_2^* + 0.138x_4^* + 0.090x_1^*$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$Z'_Y = 0.428zx_3^* + 0.315zx_2^* + 0.167zx_4^* + 0.107zx_1^*$$

สามารถอธิบายได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญด้านการการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน (x_3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (x_2) ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร (x_4) และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน (x_1) ตามลำดับ จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนมากยิ่งขึ้น ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่ค่าสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู และบุคลากร รองลงมา คือ ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน ส่วนด้านที่มีค่าอันดับสุดท้าย คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 ว่าด้วย มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาที่ได้กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ อย่างมีคุณภาพเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องสร้าง และพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการให้เกิดขึ้นพร้อมทั้ง การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาพัฒนาครูสู่ความเป็นครูมืออาชีพมีการ ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ และกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ทั้งนี้เพราะในการปฏิรูป การศึกษาจำเป็นต้องมีผู้บริหารที่มีความรู้ที่มุ่งเน้นการบริหารงานด้านวิชาการเป็นหลัก ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ปฏิมากาญจน์ แสนโสภานวัน (2560) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ

ทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก และ สอดคล้องกับ สุขฤทัย จันทรทรงกรด (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในยุคของการปฏิรูปการศึกษา ครูซึ่งเป็นหัวใจสำคัญทางการศึกษาได้รับการส่งเสริม และพัฒนาให้มีคุณภาพและมาตรฐานให้เหมาะกับวิชาชีพ ขั้นสูงตลอดจนการประกันคุณภาพการศึกษาที่โรงเรียนต้องผ่านการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษา จึงทำให้ครู ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตน มีความกระตือรือร้นในการสอนมีความชัดเจนในการจัดการเรียนการสอนพร้อมทั้งใฝ่หาทฤษฎีการสอนที่เหมาะสมกับกิจกรรมครูทุกคนให้ความรัก ความเอาใจใส่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 49 ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ปฎิมากาญจน์ แสนโสภานวัน (2560) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมมีการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก และ สอดคล้องกับ พิมพวัลย์ นันทยทวิกุล (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและพฤติกรรมการสอนของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่าระดับประสิทธิภาพการสอนของครู โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์จำนวน 4 ด้าน ที่มีอำนาจพยากรณ์ โดยตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรด้านการพัฒนาวิชาชีพครู และบุคลากร และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียนตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ สนับสนุนในด้านจัดการเรียน การสอนพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ กำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน และผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการบริหารหลักสูตรและการสอน ให้งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์เพียงพอสำหรับให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ย่อมทำให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นตามไปด้วย ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ พิมพวัลย์ นันทยทวิกุล (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและพฤติกรรมการสอนของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระดับประสิทธิภาพการสอนของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ได้แก่ ด้าน

การกระตุ้นทางปัญญา และด้านการให้รางวัลตามสถานการณ์ทั้งนี้ตัวแปรต้นระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของระดับประสิทธิภาพการสอนของครูได้ร้อยละ 81.76 ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ได้แก่ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการกระตุ้นทางปัญญาส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการกระตุ้นทางปัญญาส่งผลต่อการบริหารจัดการชั้นเรียน

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

โดยตัวแปรทั้ง 4 ตัวของปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ดังสมการนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y' = 0.491 + 0.393x_3^* + 0.262x_2^* + 0.138x_4^* + 0.090x_1^*$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

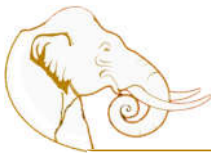
$$Z'_Y = 0.428zx_3^* + 0.315zx_2^* + 0.167zx_4^* + 0.107zx_1^*$$

สามารถอธิบายได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญด้านการการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน (x_3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (x_2) ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร (x_4) และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน (x_1) ตามลำดับ จะส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนมากยิ่งขึ้น ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมครูในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ มีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมครูในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะ สำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมครูวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและใช้ได้จริง
- 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมครูในการวางแผนจัดทำ จัดทำ พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้
- 5) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมครูด้านมาตรฐานการวัดผล ประเมินผลให้ชัดเจนเหมาะสมกับรายวิชาที่ตนรับผิดชอบ

6) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมครูในการวัดและประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย

7) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมครูในการประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนทั้งด้านการเรียน และคุณภาพชีวิตด้วยความเท่าเทียมกัน

8) ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน การพัฒนาหลักสูตร การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน และการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร ซึ่งในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในการพัฒนางานภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะส่งผลให้ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพิ่มมากขึ้น ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำด้านตัวแปรอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูไม่เพียงแต่ตัวแปรด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูอย่างรอบด้านมากขึ้น

2) ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การจัดกลุ่มสนทนา เป็นต้น เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นรายกรณี ในสถานศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกหรือได้รับการประกาศเกียรติคุณด้านต่าง ๆ เช่น โรงเรียนที่ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน โรงเรียนในฝัน เป็นต้น เพื่อให้ทราบปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ จากปรากฏการณ์จริง ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุง พัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนอื่น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

จริยาภรณ์ พรหมมี. (2559). *ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ไชยา ภาวะบุตร. (2555). *ภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษา*. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์.

จิตินันท์ ประชัยภูมิ. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.

ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2561). *การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา*. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ.

- ปฎิมากาญจน์ แสนโสภาน. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*. (วิทยานิพนธ์ กศ.ม). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิมพ์วัลย์ นันทยทวิกุล. (2557). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและพฤติกรรมการสอนของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5*. (วิทยานิพนธ์ ค.ม). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *รายงานประจำปีของผลการดำเนินงานที่สำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 2564*. กรุงเทพฯ: บริษัทโบนัสพีเพรสจำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2553). *ชุดเครื่องมือการเรียนรู้ เรื่องการบริหารการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- สุฤทัย จันทรทรงกลด. (2558). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อารีรัตน์ อินราย. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการทำงานของครูโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 5 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ กศ.ม). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. (2552). *กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาแนวคิดสู่ปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บั๊คพอยท์.
- Chell, Jan. (2001). *Introducing Principals to the Role of Instructional Leadership: A summary of master's project*. Retrieved July 19, 2009, from: <http://www.ssta.sk.ca/research>.
- Purkey,S.C.,and Smith, M.S. (1983). *Effective Schools: A Review*. Elementary School Uournal, 83, 427-452.